

ನಾ. ಡಿಸೋಜರವರ 'ದ್ವೀಪ': ವಸ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ. ಶಿವರಾಜು ಎನ್.¹

Article Link: <https://aksharasurya.com/2023/10/shivaraju-n-6/>

ABSTRACT:

ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ರಚನೆಯಾದಂತಹ ಕಥೆಗಳು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಂದ ನಿರಾಶ್ರಿತರಾದ ಜನತೆಯ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ರಚನೆಯಾದ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಕಡಿಮೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ 'ದ್ವೀಪ' ಕೃತಿಯು ಮುಳುಗಡೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತದೆ. ಮುಳುಗಡೆ ಆಗಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕಿ ಗಣಪಯ್ಯನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಆರಂಭವಾಗುವ ಕಾದಂಬರಿಯು ನೇರವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಣೆಕಟ್ಟೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಗಿದ ನಂತರವೂ ಗಣಪಯ್ಯನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಒಂದು ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಬಂದದ್ದು ತೀರ ಅಪರೂಪ. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಕೆ. ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಕೆಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾ ರಂಗದಲ್ಲಂತೂ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೇವಲ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಒಂದು ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಬಂದ ನಿದರ್ಶನವೇ ಇಲ್ಲ. 'ದ್ವೀಪ' ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. 'ದ್ವೀಪ' ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಿನಿಮಾ ಮಾಡಿದ ನಟಿ, ನಿರ್ಮಾಪಕಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಅವರ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಲೇಬೇಕು. ಸೀಮಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಲಾತ್ಮಕ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಗಲ್ಲಾಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಅವರು 'ದ್ವೀಪ' ಸಿನಿಮಾವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ದ್ವೀಪ' ಕತೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ಕಾದಂಬರಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ನೀಳ್ಗತೆ. 'ದ್ವೀಪ' ನೀಳ್ಗತೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಮಳೆಯ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟಿರುವುದು. ಏಳು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿವೆ. ಏಳು ಮಳೆಯ ಹೆಸರುಗಳನ್ನಿಡಲಾಗಿದೆ.

KEY WORDS:

ಮುಳುಗಡೆ, ಭೂಸ್ವಾಧೀನ, ದ್ವೀಪ, ನಿರಾಶ್ರಿತರು, ಪ್ರೀತಿ, ತಲ್ಲಣ, ಬದುಕು, ಪ್ರಕೃತಿ.

ಪೀಠಿಕೆ:

1. ಸಂತೋಷನಾರ್ಥಿ, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಕುಪ್ಪಳಿ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಮಾಯಕರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ಕಥೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ತೀರ ವಿರಳ. ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರ ಪೈಕಿ ಓರ್ವರಾದ ನಾ. ಡಿಸೋಜಾರವರು 'ಮುಳುಗಡೆ' ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಾಲ್ಕು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶರಾವತಿ ನದಿಗೆ ಲಿಂಗನಮಕ್ಕಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಾದ ತಲ್ಲಣಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನಾ. ಡಿಸೋಜರವರು 'ಮುಳುಗಡೆ', 'ಒಡ್ಡು', 'ಗುಣವಂತೆ' ಮತ್ತು 'ದ್ವೀಪ' ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ದರ್ಜೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನಾ. ಡಿಸೋಜರವರಿಗೆ ಮುಳುಗಡೆ ಬಹುವಾಗಿ ಕಾಡಿದ ಸಮಸ್ಯೆ. ಮುಳುಗಡೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. "ಮುಳುಗಡೆ ಸಮಸ್ಯೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಕಾಡಿದ ಸಮಸ್ಯೆ. ಸುಮಾರು 20 ವರ್ಷ ನಾನು ಶರಾವತಿ ಯೋಜನಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೆ. 1959ರಲ್ಲಿ ಅಣೆಕಟ್ಟೆ ಕೆಲಸ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ನಂತರ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಎದ್ದು ನಿಂತಿತು. ಜನ ಲಾರಿ, ಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ ಸಾಮಾನು ಹೇರಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಅವರ ನೋವು ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಪರಿಗಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರಿ ನೌಕರರು ಈ ಬಡಪಾಯಿಗಳನ್ನು ದೋಚಿದರು. ಕಿರುಕುಳ ಕೊಟ್ಟು ಹಿಂಸಿಸಿದರು. ಆ ನೋವಿಗೆ ನಾನು ನಾಲ್ಕು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಕೊಟ್ಟೆ."¹ 'ದ್ವೀಪ' ನಾ. ಡಿಸೋಜರವರ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ರಚನೆ. ದ್ವೀಪ ಕಿರು ಕಾದಂಬರಿ ಅಥವಾ ನೀಳ್ಗತೆಯಾದರೂ ಅದು ಬೀರಿರುವ ಪರಿಣಾಮ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು. ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಾಗುವ ತಲ್ಲಣಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು 'ದ್ವೀಪ' ನೀಳ್ಗತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಲಿಂಗನಮಕ್ಕಿ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮುಳುಗಡೆಯಾದ ಪ್ರದೇಶದ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 126 ಚದರ ಮೈಲಿಗಳು. 1961-62ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಿತು. ಒಟ್ಟು 124 ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಗರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ 81 ಗ್ರಾಮಗಳು, ಹೊಸನಗರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ 43 ಗ್ರಾಮಗಳು ಮುಳುಗಡೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು 12,000 ಜನರು ಸಂತ್ರಸ್ತರಾಗಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ 15 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿ ಮುಳುಗಡೆಯಾಯಿತು. ಉಳಿದಂತೆ 384 ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು (69 ರೆವಿನ್ಯೂ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಹಾಗೂ 315 ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿಗಳು) ಮುಳುಗಡೆಯಾಗದೆ ಮೂಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡವು. ಹಾಗೂ 17 ಸಾವಿರ ಜನರು ಮೂಲ

ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದರು.

ಲಿಂಗನಮಕ್ಕಿ ಮುಳುಗಡೆಯ ಸಂತ್ರಸ್ಥರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಶರಾವತಿ ನದಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯತೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು, ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲಿದೆ. ಶರಾವತಿ ನದಿ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿದೆ. ಶರಾವತಿ ನದಿ ಜಾಲದ ಕಣಿವೆಯ ಅಂಗಗಳು ಇದೀಗ ಭೂ ಅತಿಕ್ರಮಣ, ಮರಕಡಿತ, ಅಕ್ರಮ ಕ್ಷಾರಿಗಳು, ಅಕೇಶಿಯಾ, ನೀಲಗಿರಿ, ನೆಡುತೋಪುಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದ ನಂದಿಹೊಳೆ, ಮಾವಿನ ಹೊಳೆ, ಹುರಳಿ ಹೊಳೆ, ನಾಗೋಡಿ ಹೊಳೆ ಹರಿದ್ರಾವತಿಯಿಂದ ತೊರೆಗಳು ವರ್ಷದ ಬಹುಕಾಲ ಒಣಗಿ, ಶರಾವತಿ ನದಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ನೀರುಣಿಸಲು ಹಣಗುತ್ತಿವೆ. ಶರಧಿ ಸೇರುವ ಮುನ್ನವೇ ಶರಾವತಿ ಬರಡಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ನದಿಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರ ಹೆಜ್ಜೆಯಿರಿಸಬೇಕಿದೆ.

'ದ್ವೀಪ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥಾ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸಬಹುದು. ಹೊಸಮನೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಡ್ಯಾಂ ಒಂದು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಲಿರುವುದರಿಂದ (ಲಿಂಗನಮಕ್ಕಿ) ಊರವರೆಲ್ಲ ಗುಳೇ ಎದ್ದು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಜಮೀನು, ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಊರಿನ ಒಂದು ಕುಟುಂಬ ಗಣಪಯ್ಯನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಸಿಗುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಫೈಲು ಕಳೆದು ಹೋಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನೆಪ. ತಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ತಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಗಣಪಯ್ಯನ ತಂದೆಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಜಮೀನುಗಳು ಭೂಸ್ವಾಧೀನವಾದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲಾಗದಿದ್ದರೆ ಆಗುವ ದುರಂತಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ದ್ವೀಪ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. '1970ರ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ಕಾಯ್ದೆ'ಯಡಿ ಮಂಜೂರಾಗಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಎಕರೆ ಜಮೀನುಗಳ ದಾಖಲೆಗಳ ಅಲಭ್ಯತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಖಾತೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಗಣಪಯ್ಯನ ಜಮೀನು, ಮನೆ, ತೋಟ ಎಲ್ಲವೂ ಜಲಾಶಯದಡಿ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗಲಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಕಡತ ಹಾಳಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಗಣಪಯ್ಯನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮಳೆಗಾಲ

ಆರಂಭವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಹೊಸಮನೆ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ನೀರು ನಿಂತು ಅದೊಂದು ದ್ವೀಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಣಪಯ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಎಲ್ಲ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ತನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೇನೋ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅಮಾಯಕರ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು. ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಹಲವಾರು ಕುಟುಂಬಗಳು ಬೀದಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದರೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ.

ನಾ ಡಿಸೋಜರವರು 'ದ್ವೀಪ' ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಪಾತ್ರಗಳ ಸುತ್ತ ಹೆಣೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಧಾರಿ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗಣಪಯ್ಯನಿಗೆ ಖಳನಾಯಕನೂ ಹೌದು. ಶರಾವತಿ ಹಿನ್ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಾಗವೇಣಿಯ ಕುಟುಂಬ ಮುಳುಗುವ ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಎದುರಾದಾಗ ನಾಗವೇಣಿಯವರ ತಂದೆಯವರು ಅವರ ಸಾಕುಮಗ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನನ್ನು ನಾಗವೇಣಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ನಾಗವೇಣಿಗೆ ಅಣ್ಣನೂ ಅಲ್ಲ, ತಮ್ಮನೂ ಅಲ್ಲ. ಸೋದರಮಾವನ ಮಗನೂ ಅಲ್ಲ. ನಾಗವೇಣಿಯ ತಂದೆ ತಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಕಿದ ಅನಾಥ ಆತ.

ನಾಗವೇಣಿ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಬಾಲ್ಯದ ಗೆಳೆಯರು. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾಗವೇಣಿಯ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ನಿರೂಪಕರು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. "ಈಗ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಅಷ್ಟೆ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನ ಹೆಸರು ತೆಗೆದರೆ ಸಾಕು ಇವಳು ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ನಂತರ ಅವಳ ಸಂಭ್ರಮ ಸಡಗರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ." ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನಿಗೆ ನಾಗವೇಣಿಯ ಮೇಲೆ ಋಣಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಾಗವೇಣಿ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಆತನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸತೊಡಗುತ್ತಾಳೆ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾಗವೇಣಿಯ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ತಿಳಿದ ಆಕೆಯ ಗಂಡ ಗಣಪಯ್ಯ, ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ನಾಗವೇಣಿ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನಿಗೆ ನಾಗವೇಣಿ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಹೊರ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಇದ್ದರೂ ಇಂತಹ ವಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಆತ ಸಿದ್ಧನಿಲ್ಲ. ಶರಾವತಿ ಹಿನ್ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಕುಟುಂಬವೇ ಜಲಸಮಾಧಿಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಇಂತಹ ವಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆತ ನಾಗವೇಣಿ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಹೊರಹೋಗಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. "ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಶರಾವತಿ ಹೊಸಮನೆಯ ಸುತ್ತ ಮಡುವಾಗಿ ನಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮನೆಯ ಸುತ್ತ ಓಡಾಡದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೊಸಮನೆ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ

ಹೊರಟು ಹೋಗಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಗವೇಣಿಗಾಗಿ ಉಳಿದ. ಅವಳ ಸುಖ-ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಉಳಿದ”³ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿಯ ವಿಚಾರ ಹುಡುಗರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ಎದೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಾ. ಡಿಸೋಜರವರು ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಗವೇಣಿ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನನ್ನು ಲೈಂಗಿಕವಾಗಿಯೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. “ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ನಾನು ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಇರಲಾರೆ. ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಲಾರೆ. ನಾಗೂ ಇದು ನೀನು ಹೇಳೋ ಮಾತಲ್ಲ.. ಇದು ನಿನ್ನ ಮನೆ.. ಗಣಪಯ್ಯ ನಿನ್ನ ಗಂಡ. ನೀನು ಬದುಕಲೇಬೇಕು. ನನ್ನಿಂದ ನಿನ್ನ ಜೀವನ ಹಾಳಾಗಬಾರದು. ನಾನು ಕಾಲು ಜಾರಿದೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಇದೇ ಮೊದಲು, ಇದೇ ಕೊನೆ. ನಾನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟೆ.”⁴ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಹಾಳಾಗುವುದು ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ ಅಲ್ಲ. ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲವು ತಪ್ಪು ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅಪರಾಧ ಮಾಡೋವಾಗ ಇರೋ ಧೈರ್ಯ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಇರಲ್ಲ. ತಪ್ಪು ಮಾಡೋದು ಸಹಜ, ಆದರೆ ತಿದ್ದಿ ನಡೆಯುವವನು ನಿಜವಾದ ಮನುಷ್ಯ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನಿಗೆ ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಕಾಮದೃಷ್ಟಿ ಇರಬಾರದು. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ನಾಗವೇಣಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯೆಂದೇ ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾನೆ. ನಾಗವೇಣಿ ಆತನನ್ನು ಪ್ರಿಯಕರನೆಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತಾಳೆ. ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವ, ವಿವಾಹ ನಂತರದ ಲೈಂಗಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಕುರಿತು ಕಾದಂಬರಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತದೆ. ನಾಗವೇಣಿಗೆ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ಆಕೆ ಮನೆಯವರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಆತನನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ವಿವಾಹ ನಂತರ ಆಕೆ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನ ಸಾಂಗತ್ಯ ಬಯಸುವುದು ತಪ್ಪು.

ನಾ. ಡಿಸೋಜರವರು ನಾಗವೇಣಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಲೈಂಗಿಕ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯದ ಗಂಡಸು, ಮತ್ತೋರ್ವ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಿದಾಗ ಸಮಾಜ ಪುರುಷನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯೋರ್ವಳು ತನ್ನ ಗಂಡನಿಂದ ಲೈಂಗಿಕ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯದೇ ಪರಪುರುಷನ ಸ್ನೇಹ ಬಯಸಿದಾಗ ಸಮಾಜ ಆಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಭೀಚಾರಿಣಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತದೆ.

‘ದ್ವೀಪ’ ಕಾದಂಬರಿ 1971ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದರೂ ಚಲನಚಿತ್ರವಾಗಿ ಹೊರಬಂದಿದ್ದು 2001ರಲ್ಲಿ. ‘ದ್ವೀಪ’ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿ ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ತರಲು ಹಿರಿಯ ನಟ ಜಯಮಾಲ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ಆದರೆ ಏಕೋ ಜಯಮಾಲ ರವರು ‘ದ್ವೀಪ’ ಕೈಬಿಟ್ಟರು. ಅವರು ತಾಯಿಸಾಹೇಬ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೂ

ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂದಿತು. ದ್ವೀಪ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ನಟಿ ಸೌಂದರ್ಯ ರವರು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಿನಿಮಾ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಆರಂಭವಾದ ಗಳಿಗೆಯನ್ನು ನಾ. ಡಿಸೋಜ ರವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. “ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮತ್ತೆ ‘ದ್ವೀಪ’ ಕ್ಕೆ ಜೀವ ಬಂದಿತ್ತು. ಈ ಬಾರಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಅವರ ತಂದೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಮೂವಿ ಮೇಕರ್ಸ್ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬ್ಯಾನರಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ನಿರ್ಮಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ದ್ವೀಪದ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಆರಂಭವಾಗಬೇಕು, ರಾಜಕುಮಾರರ ಅಪಹರಣವಾಯಿತು. ಚಲನಚಿತ್ರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ನಿಂತು ಹೋದವು. ದ್ವೀಪದ ಮುಹೂರ್ತ ನಡೆದು ಕೊನೆಗೂ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಆರಂಭವಾದದ್ದು 3ನೇ ಅಗಸ್ಟ್ 2001ರಲ್ಲಿ. ಸೌಂದರ್ಯ ನಾಯಕಿ, ಅವಿನಾಶ್ ನಾಯಕ, ಚೋಮನದುಡಿಯ ವಾಸುದೇವ ರಾವ್, ದಂಡಪಿಂಡಗಳ ಹರೀಶ್ ರಾಜು, ‘ದ್ವೀಪ’ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರದ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು.”⁵ ದ್ವೀಪ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಸಿನಿಮಾವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿದ ನಟಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಅವರ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಲೇಬೇಕು. 2001ರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಸೋಲುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಅವರು ಕಲಾತ್ಮಕ ಸಿನಿಮಾ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದ್ದು ಅವರ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯೇ ಸರಿ. ಕಲಾತ್ಮಕ ಸಿನಿಮಾಗಳು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಗೆಲ್ಲುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ. ಈ ವಿಷಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಅವರು ‘ದ್ವೀಪ’ ಸಿನಿಮಾದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕಿದರು.

ಉಪಸಂಹಾರ

‘ದ್ವೀಪ’ ನಾ. ಡಿಸೋಜ ಅವರ ಮೇರು ಕೃತಿ. ‘ದ್ವೀಪ’ ಕಾದಂಬರಿ ಸಿನಿಮಾವಾದ ನಂತರ ಅವರು ಜನಪ್ರಿಯವಾದರು. ‘ದ್ವೀಪ’ ರಚನೆಗೆ ಸತ್ಯ ಘಟನೆಯೊಂದು ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿರಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸೌಂದರ್ಯ ಅವರು ದ್ವೀಪ ಸಿನಿಮಾದ ಅಭಿನಯಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವರ್ಣ ಕಮಲ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ‘ನೀಳ್ಕೆ’ಯೊಂದನ್ನು ಸಿನಿಮಾ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಕ ಗಿರೀಶ ಕಾಸರವಳ್ಳಿಯವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರಮ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಸುಂದರ ತಾಣಗಳನ್ನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವಲ್ಲಿ ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಕ ಹೆಚ್. ಎಂ. ರಾಮಚಂದ್ರ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಲಿಂಗನಮಕ್ಕಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಷ್ಟು ಮಳೆ ಈಗ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಶರಾವತಿ ನದಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕಾದ ತುರ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೇಲಿದೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ನೆಲ, ಜಲ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು

ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ವಿದ್ಯುತ್, ರಸ್ತೆ, ಸಾರಿಗೆ, ನೀರಾವರಿ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಲಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವ ಮನೆ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರಾಶ್ರಿತರಾದವರಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ, ದಲಿತ ಮತ್ತು ಆದಿವಾಸಿ ಜನರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಹೀಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗನಮಕ್ಕಿ ಜಲಾಶಯದ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ನಡೆದ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಸ್ಥಳಾಂತರ, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವರ್ಗದ ಜನ ತಮ್ಮ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಶೈಲಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

1. ಡಿಸೋಜ ನಾ., ದ್ವೀಪ (2014), ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪು.ಸಂ. XI.
2. ಡಿಸೋಜ ನಾ., ದ್ವೀಪ (2014), ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪು.ಸಂ. 40.
3. ಡಿಸೋಜ ನಾ., ದ್ವೀಪ (2014), ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪು.ಸಂ. 59.
4. ಡಿಸೋಜ ನಾ., ದ್ವೀಪ (2014), ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪು.ಸಂ. 60.
5. ಡಿಸೋಜ ನಾ., ದ್ವೀಪ (2014), ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪು.ಸಂ. XI.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಡಿಸೋಜ ನಾ., ದ್ವೀಪ (2014), ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.
2. ಅಮೂರ ಜಿ. ಎಸ್., ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ: ಸಣ್ಣ ಕಥೆ (2006), ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.